



הדרגת הירושמי

מסכת חולין דף י - דף יא

ד תמוז - ה תמוז התשע"א

במפרקת לא חיישינן.

(ג) גמי, והלכתא כוותיה דרב הונא כשלא שיבר בה עצם. כתב הרמב"ם (פ"א משחיטה הכ"ד), "אם מצא בה פגם אחר השחיטה, הרי זו ספק נבלה, שמא בעור נפגמה וכששחט הסימנים בסכין פגום שחט". וכתב הכסף משנה, דהווי ספק משום דאף רב הונא לא פסלה בודאי אלא מספק, כדאמר חיישינן שמא בעור נפגמה, והיינו משום דרק סכין איתרעי, אבל בהמה לא איתרעי, כדאמר רב חסדא, מספקא לרב הונא אי הוי סברא או לא.

(יד) גמי, אימא בעצם דמפרקת איפגים. כתב בחידושי הרשב"א, דלרש"י הכשיר רב חסדא אף אי בודאי נגע במפרקת, אבל בספק נגע מודה רב חסדא דפסול. והקשה, הא מהא דאקשינן "במאי איפגם" חזינן דבסלקא דעתיא סברי דרב חסדא הכשיר אפילו בלא נגע בעצם המפרקת, וליכא למימר דלמסקנא חזרו להקים בודאי נגע, דאם כן, הוי לה לגמי למימר הכא במאי עסקינן בשנגע בעצם המפרקת, ומדאמרו "אימא בעצם המפרקת נגע" משמע דתלינן בה, ולא דמוקימין לה בגוונא דנגע במפרקת. ולכך פליג ארש"י וסבר דרב חסדא הכשיר אף בספק נגע, ומשום דאית ליה תרי קולי, חדא, דעצם המפרקת פסלה טפי מעור ובהא תלינן, ועוד, דתלינן דנגע בעצם המפרקת.

(טו) רש"י ד"ה הלכתא, דחיישינן וכו' והורה לי רבנו יעקב ב"ר יקר בעוף לאיסור. כתב הרמב"ם (פ"א משחיטה הכ"ד), "לפיכך השוחט בהמות רבות או עופות רבים כו' ובדק באחרונה ונמצאת הסכין פגומה הכל ספק נבלות". וביאר הכסף משנה, דלהכי כתב "או עופות", דלא תימא הא דחיישינן דפגם בעור היינו דווקא בבהמה שעוה קשה, אבל בעוף דרכיך לא חיישינן, קמשמע לן. וכתב הלב אריה (בעמוד א'), דהכי נמי מוכח מברייתא דלעיל (עמוד א) דשחט הושט ונמצאת הגרגרת שמוטה, דמיירי בעוף, ואם כן הא דאמרינן כל ספק בשחיטה פסול, מיירי נמי בעוף, דהא גוף הברייתא איירא בעוף, ואתי לאתויי האי גוונא דפליגי בה רב הונא ורב חסדא, דהוי נבילה וכדבר הונא, ומדהקשו לרב חסדא, שמע מינה דלרב הונא אתי שפיר דחיישינן שמא עור פגם, ואי בעוף מודה רב הונא דלא חיישינן שפגם העור, תיקשי אף לרב הונא, ועל כרחך דרב הונא דחייש לעור, היינו אף בעוף.

(טז) גמי, עד אחר נאמן באיסורים. כתב בחידושי הר"ן, דאשה ועבד נאמנים לעדות דעד אחד, מדאמרינן לקמן (לא): שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים ועבדים, ומדלא קתני דהיינו כשאחרים עומדים על גביהם, מוכח דאף בשלא עמדו על גביהם שחיתם כשרה, ונאמנים אפילו בדאורייתא. וכן פסק הרמב"ם (פ"ד משחיטה ה"ד) דנשים ועבדים המומחים, שוחטים לכתחילה. והא דאמרו בפסחים (ד): דנשים ועבדים נאמנים על בדיקת חמץ דרבנן, משום דהיימניהו רבנן בדרבנן, ומשמע דבדאורייתא אין נאמנים. פירש הירושלמי פסחים (פ"א סוף ה"א), דהיינו דווקא בבדיקת חמץ, לפי שהוא טורח גדול וחיישינן שיתעצלו, אבל בעלמא ודאי מהימני אף בדאורייתא, (ועיין באות הבאה).

(יז) רש"י ד"ה עד אחד, וחבחת מבקר ומצאנך כו'. בחידושי הר"ן הביא, דבירושלמי (כלאים), ואינו בירושלמי שלנו) אמרו שאם אין אתה אומר כן, אין לך אדם מתאכסן אצל חבירו, וכן כתב רש"י בגיטין (ב): ד"ה עד אחד. ובתוס' גיטין (ב): ד"ה עד כתבו, דילפינן ליה מהא דאיתא בכתובות (עב). דנדה סופרת לעצמה מקרא ד"וספרה לה" (ויקרא פט"ו פכ"א). [ואם כן ודאי דאף אשה מהימנא, דבה דיבר הפסוק].

(יח) גמי, דלמא אנפיק ואתא בצר ליה שעורא כו'. הקשה בשערי יושר (שער החזקות סימן א') לפי מה שכתבו תוס' בכתובות (עה): ד"ה אבל, דחזקת הגוף דמומין עדיפא מחזקת דין דפגויה, היאך ילפינן חזקת דין מקרא דנגעים דהוי חזקת גוף, ועיין שם מה שתיירץ. ובחוט המשולש (ח"ג סכ"ו) ובשו"ת חלקת יואב (ח"א פתיחה ליו"ד) כתבו, דאין הכי נמי דהכא ילפינן מקרא חזקת הגוף, וחזקת דין מהלכה למשה מסיני.

(יט) גמי, ועוד אחורי הדלת מאי איכא למימר, וכי תימא דפתח ביה כוותא וכו'. ופירש רש"י ד"ה דפתח, דיפתח חלון בדלת. ולכאורה צריך עיון מהא דבמנחות (לב): מוכח דאחורי הדלת היינו הקיר שבו קבועה הדלת, ואי איכא התם נגע מאי יהני שיפתח חלון בדלת, הא אכתי לא חזי ליה.

(כ) גמי, ורב אחא בר יעקב כגון וכו'. כתב רבינו גרשום, דלא סבירא ליה דאוקים מילתא אחזקיה. אבל בחידושי הרמב"ן כתב, דודאי רב אחא בר יעקב לא פליג אמאי דאמרו רבנן אוקי מילתא אחזקיה, אלא מקשה ארבי

יוחנן דלא מצו למילפה מקרא דהסגר. (ועיין לקמן יא. אות א).

(כא) תוס' ד"ה ודלמא, בתוה"ד, ומיהו קשה דהך מילתא דמאי למקוה שנמדד וכו'. ותיירצו תוס' בנדה (ב): ד"ה התם, דדוקא במקוה ריעא לחזקה קמייתא משום דרגיל להתחסר מעט מעט, לכך איכא למימר מעיקרא חסר, אבל הנגע רגיל להתחסר בבת אחת, לכך עדיפא חזקתו ואמרינן השתא הוא דחסר. (ועיין לעיל י. אות יא בביאור השיטה מקובצת).

דף יא ע"א

(א) תוס' ד"ה מנא, בתוה"ד, וי"ל דרב אחא בר יעקב בעי דלא קים ליה חזקה מקרא. ביאר המהרש"א, דקים ליה חזקה מהלכה למשה מסיני, ולהכי ליכא למילף רוב בקל וחומר מחזקה, דאין למדין קל וחומר מהלכה כדאיתא בנזיר (נו. ושבת קלב.).

(ב) גמי, דכתיב אחרי רבים להטות. הקשה המרדכי (תקצג) בשם רבינו יקר, היכי ילפינן מקרא דסנהדרין, הא קבועין הן בלשכת הגזית וכן בכל מקום שהן יושבין, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. ותיירץ, דהא דאמרינן דקבוע מבטל שם הרוב, היינו בדאיכא ספק, אבל בסנהדרין דידעינן וחזינן מי המזכים ומי המחייבים, אף בקבוע אזלינן בתר רובא. עוד תירץ, דהדיבור הנבדל והנפרש מפייהם, הוי כבשר היוצא מט' חנויות, דאמרינן ביה כל דפריש מרובא פריש.

גמי, רובא דאיתא קמן לא מיבעיא לי וכו', כי קא מיבעיא לי רובא דליתא קמן, כגון קטן וקטנה מנלן. הקשה הקהילות יעקב (סימן ז'), מאי גריעותא דרובא דליתא קמן, נהי שאין עינינו רואות הרוב, הא כיון דידעינן דאיכא רוב, הוי כאילו הוא לפנינו. ותיירץ, דרובא דאיתא קמן בריר לן דהוא הרוב מה שאין כן ברובא דליתא קמן לא הוברר לגמרי דכן הוא הרוב, דהא מעולם לא עמדנו על המנין, אלא דכך מסתבר לנו. וכעין זה כתב בחידושי החתם סופר. והר"ן בעבודה זרה (יז: מדפי הרי"ף) כתב, דכיון שהוא רוב שידוע לפנינו, הרי הוא חשוב לבטל את המיעוט ולעשותו כמו שאינו. ועיין ברש"י לקמן (יב). ד"ה פסח כתב (ללישנא בתרא) דאין הכי נמי דלא שנא רובא דאיתא קמן מדליתא קמן.

(ג) גמי, שם. כתב התרומת הדשן (סימן שיד), דהא דאמר שמואל בבבא קמא (מו:): דלא אזלינן בממון בתר רובא, היינו דווקא ברובא דליתא קמן, אבל בדאיתא קמן מודה דאזלינן בתר רובא אף בממון. ובטעמא דמילתא כתב בשו"ת הגרע"א (תנינא סימן ק"ג) דמבואר בתוס' בבבא קמא (כו:): ד"ה קמשמע לן וכו' דטעמא דשמואל דלא אזלינן בממון בתר רובא, הוא משום דאמרינן סמוך מיעוטא לחזקת ממון, אבל רובא דאיתא קמן דאלים יותר וחשיב המיעוט כמי שאינו, יהני אף בממון נגד החזקה. והביא, דהרשב"א (משמרת הבית ב"א ש"א ח). פליג וסבירא ליה דאף בדאיתא קמן אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה.

(ד) גמי, אתיא מרישא של עולה. כתב הרמב"ם (פ"ט מטומאת מת הי"ב), דכל ספיקא דאורייתא מדאורייתא שרי, והא דאזלינן לחומרא היינו מדרבנן. והקשה הר"ן בקידושין (טו: מדפי הרי"ף), דאם כן היאך הוכיחו בשמעתין מכל הני דאזלינן בתר רובא, הא שרו מדאורייתא בלא רובא ככל ספיקא דשרי מדאורייתא. ותיירץ בחידושי החתם סופר, דכיון דבחייה הויא בחזקת אינו זבוח, הוי לן למיחש דטרפה הויא, דהא קיימא לן מחזיקין מאיסור לאיסור, ועל כרחך הא דתלינן דשלמה היא, היינו משום רובא.

(ה) גמי, שם. כתב הכסף משנה (פ"ב מאיסורי מזבח ה"י) בדעת הרמב"ם (שם) דטריפה אסורה למזבח מדרבנן, והקשה השער המלך (פי"א משחיטה ה"א), דאם כן, היכי מוכח מדלא חיישינן בעולה לטרפה, דאזלינן בתר רובא, דלמא היינו משום ספיקא דרבנן לקולא.

(ו) תוס' ד"ה אתיא, בתוה"ד, ומיהו כאן יש לומר דאיכא חזקה אחרת כנגדה דהעמד טמא על חזקתו. הקשה בשו"ת הגרע"א (קמא סימן קצח), מאי מהני חזקת הטמא, הא כיון דבפרה עצמה דהיא שורש הספק איכא חזקת כשרות והוכרע דכשרה, לא תהני חזקת טומאה דגברא. [ואולי יש ליישב, דכיון דלגבי הפרה בעצמה לא היה לנו נפקא מינה אי כשרה היא אי לאו, אלא לגבי המיטה, ועל כן לא נסתפק לנו אלא בשעת הטהרה, ובאותה שעה נכנסת גם חזקת הטמא לכלל הספק].



(יד) תוס' ד"ה וְכִי תִימָא, בסוה"ד, וכי תימא בדקינן ליה הא מכל מקום הוי התראת ספק. הקשה בחידושי הגרע"א, לפי מה שכתבו התוס' ביבמות (פ). ד"ה נעשה סריס, דאי הוי גילוי מילתא דלא היה בזמן ההתראה קטן, לא הוי התראת ספק, הכא נמי נימא כיון דהוי גילוי מילתא דאינו טריפה, לא מיקרי התראת ספק. ותירץ, דדווקא התם כיון דאגוף האיסור ליכא ספק, דודאי אכל חלב, ולא מספקין אלא אי גדול הוא ויכולים לעונשו, אמרינן דאיגלאי מילתא הוי טעמא דלא מיקרי התראת ספק, אבל הכא דהספק בגוף המעשה, אי הרג שלם והוי רציחה או טריפה, בהא לא מהני גילוי מילתא, אלא כיון דבשעת התראה לא ידעינן אי הוי מעשה איסור, הוי התראת ספק. וכן כתב הפני יהושע בקונטרס אחרון (קידושין פ"ג סימן צג).

דף יב ע"א

(א) רש"י ד"ה פסח, אלא ודאי הלכה למשה מסיני כו'. (דאולינן בתר רובא). הקשה בחידושי החתם סופר, אם כן אמאי בעינן קרא ד"אחרי רבים להטות", הא רובא דאיתא קמן עדיף מדליתא קמן, ואי בדליתא קמן אולינן בתר רובא, כל שכן בדאיתא קמן. ותירץ, דכמו דרובא דאיתא קמן עדיף מדליתא, הכא נמי מיעוטא דאיתא קמן אית ביה כח טפי ממיעוטא דליתא קמן, ושמא אותו מיעוט לא ידחה מפני הרוב.

(ב) רש"י ד"ה פסח, אלא ודאי הלכה למשה מסיני כו'. ובחידושי הרמב"ן פירש דבריו, דלרבנן ההלכה למשה הוי נמי באפשר לברר, ולרבי מאיר דוקא בדלא אפשר, ואם כן, בחולין לרבי מאיר בעי למיבדק משמונה עשרה טרפות דהא אפשר, ולרבנן לא בעי למיבדק, דסברי דאף באפשר נאמרה ההלכה למשה דסמכינן ארוב. והקשה, אמאי לא מצינו שנחלקו בהא רבי מאיר ורבנן, כדפליגי גבי קטן וקטנה ובשאר מקומות, אי אולינן בתר רובא. ותירץ, דאפשר דמודה רבי מאיר בהאי רובא, כיון דבפסח וקדשים יכול אדם לאכול, אף שלא בדק בשמונה עשרה טרפות, חזינן דהתורה סמכה אהאי רובא, ומשום הכי אף בחולין לא בעי לבדוק.

(ג) בא"ד, אלא ודאי הלכה למשה מסיני כו' אי נמי אחרי רבים להטות משמע בין רובא דאיתיה קמן בין רובא דליתיה קמן דמאי שנא האי מהאי. כתב בחידושי הגרע"א, דלאי נמי דמסברא דאין חילוק בין איתיה קמן לליתיה קמן, דמו נמי לענין ממון, וכמו ברובא דליתיה קמן אמרינן אין הולכין בממון אחר הרוב, הכי נמי ברובא דאיתיה קמן, וכן דעת תוס' כתובות (טו): ד"ה להחזיר. אבל לביאור הראשון דלא דמו, אלא דהלכה למשה מסיני דאולינן בתר רובא דליתיה קמן, יש לומר, דווקא בהאי רובא דליתיה קמן אין מוציאין ממון, אבל ברובא דאיתיה קמן יוציא ממון, וכדעת הרשב"ם בבא בתרא (צג). ד"ה דהיא. ובתוס' בסנהדרין (ג): ד"ה דיני ממונות נסתפקו בכך. (ועיין לעיל דף יא. אות ה).

(ד) גמ', ואי דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן. הקשה בחידושי הרמב"ן, נוקי דאיתיה לשוחט קמן, ולהכי לא סמכינן על הרוב ואסור עד שיבדוק. ותירץ, דהוה ליה למימר "בודקין אותה" ולא אסור, דהא מותר הוא, ועוד, דאם כן, אמאי אמר דבעינן לראות שחיטתו מתחילה עד סוף, הא בבדיקה סגי.

(ה) גמ', וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר. כתב בחידושי הרמב"ן, דסוגיין איירא אף בשנמצא השוחט לפנינו ואומר דשחט את הסימן השני כמו הראשון, ואפילו הכי חיישינן שלא הרגיש ששהה, דכיון דידעינן דלא גמיר הלכות שחיטה, אמרינן מילתא דלא רמיא אדעתיה דאיניש לאו אדעתיה. אמנם כתב, דמרש"י לעיל (ט). ד"ה כולהו משמע, דאי ילמדוהו דיני שהיה ודריסה אחרי ששחט, ויאמר דלא שהה ודרס שרי, וכן דעת אחד מחכמי הצרפתים, ולדבריהם יש לומר, דאסורה משום שהשוחט אינו לפנינו, או יש לומר, דמה שאמרו בדלא גמיר היינו דכל שעתא דלא גמיר, אסור לאכול משחיטתו, אבל מעידנא דגמיר אי יאמר שנעשה בכשרות, נסמוך עליו.

(ו) גמ', לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן. הקשו תוס' בבכורות (כ): ד"ה חלב פוטר, היכי סמכינן ארוב מצויים דמומחין הן, נימא סמוך מיעוטא לחזקה, דבהמה בחזקת איסור עומדת. ותירצו, דהאי רובא מצוי ושכיח טובא. וכן כתב הרא"ה לעיל (ג): דרוב מצויין אינו בדווקא והוי כמו כל מצויין, משום דדבר מפורסם הוא דשחיטה בעי מומחה, ואין לך בא לשחוט אלא היודע הלכות שחיטה, ושאינם יודעים ושוחטים, הוו פחות ממיעוטא

דף יא ע"ב

(ז) גמ', הא אין גורל קובע לעזאזל אלא בדבר הראוי לשם. כתב הרמב"ם (פ"ה מעבודת יום הכיפורים הי"ח), היה (השעיר לעזאזל) טריפה פסול שנאמר "יעמד חיי". ותמה הלחם משנה, מנא ליה דילפינן מ"יעמד חיי", הא בסוגיין לא ילפינן לפסול טריפה, אלא משום דאין גורל קובע אלא "הראוי לשם". ותירץ המשנה למלך, דודאי מודה הרמב"ם דטעם הפסול כמבואר בסוגיין, אלא דלא סגי ליה בהאי טעמא משום דבנטרף אחר הגורל, לא סגי ליה דהא כבר קבע הגורל כשהיה שלם. ועיין בחידושי הגרע"א.

(ח) גמ', אתיא מומכה אביו ואמו. הקשה השיטה מקובצת, אמאי נקט טפי מכה אביו, הא הוי מצי למיניקט לכל עריות שמחמת קורבת האב, כגון אשת אביו ואחיו ואשת אחי אביו, והוי אתי שפיר טפי דלא הוי ליה למידחי כולי האי, כגון שהיה חבוש בשעת עבורו ובשעת עבור קרובו, דהווי דוחק טובא. ותירץ, דשמא נקט מכה אביו, לומר דאף בכהאי גוונא דמעשיו מראים שאינו אביו מהני. אמנם בחידושי הרמב"ן כתב, דאין הכי נמי דהוי מצי למפרך מכל עריות.

(ט) גמ', שם. הקשה בחידושי הרמב"ן, מזהא דנתן בבכורות (יט): הלוקח בהמה מגוי ואין ידוע אם ילדה וממילא הנוול השתא אינו בכור, או לא ילדה, והנוול השתא הוא בכור, כשתלד הוי ספק בכור, ומקשינן התם בגמ' ניזיל בתר רובא, ורוב בהמות מתעברות ויולדות, ונימא דכבר ילדה קודם לכן. ומשני רבינא, דכי אולינן בתר רובא, הני מילי ברובא דלא תלי במעשה, אבל רובא דתלי במעשה לא, ואם כן, הכא נמי אמאי אולינן בתר רוב בעילות דבעל, הא הוי רובא דתלי במעשה. ותירץ, דהתם דווקא שהמיעוט אינו תלי במעשה, אמרינן דלא אולינן בתר רובא דתלי במעשה, והיינו משום דמילתא דאתיא ממילא שכיחא טפי מרוב הבא על ידי מעשה, אבל הכא דהמיעוט והרוב שוים דהמיעוט נמי תלי במעשה, ודאי אולינן בתר הרוב אף דתלי במעשה, כדאולינן בתר הרוב כשרובו ומיעוטו אין תלויין במעשה.

(י) גמ', שם. כתב הרמב"ם (פ"א מאיסורי ביאה ה"כ), דידעינן דאביו הוא על ידי חזקה. וכתב המגיד משנה, דמקורו מירושלמי קידושין (פ"ד ה"י). והקשה הבכור שור בקידושין (פ). הא בסוגיין אמרינן דהיינו משום רוב, "דרוב בעילות אחר הבעל" ואמאי בעינן לחזקה. ותירץ, דבעינן לתרוייהו, דרוב בעילות אחר הבעל, אמרינן רק בידוע שהוא הבעל, ומנא ידעינן דהוא הבעל, ועוד, שמא בנו אזל לעלמא, ואותו שכרוך אחריו אינו בנו, להכי הוצרך הרמב"ם לחזקה דהוא אביו. ובסוגיין הוצרכו לרוב, משום דאף דידעינן מחזקה דהוא הבעל, וזה שכרוך אחריו הוא הנוול לו, דלמא זנתה אמו, להכי בעינן לרוב בעילות אחר הבעל. אמנם בשו"ת חוט המשולש (סימן ה') תירץ, דאדרבא הך חזקה נפקא מדין רוב בעילות וכו'.

(יא) גמ', שם. כתב בחידושי הרמב"ן, דהוא הדין דהוה מצי לאוכוחי מקרובות אביו כגון אשת אחי אביו ואשת אחי מן האב. ונלכאורה דבריו צרכים עיין, דהא ליכא בהו מיתת בית דין אלא כרת, ומבואר דסבר דאי לא הוה אולינן בתר רובא לא היה חייב כרת, ואף דהיה מויד וכלפי שמיא גליא דחייב. ואי נימא דסבירא ליה ספק דאורייתא מדאורייתא לקולא אתי שפיר, אבל אם סבירא ליה כרוב הראשונים דמדאורייתא לחומרא נצטרך לפרש דלא חייבה תורה כרת אף במעשה שהוא אסור בודאי, אבל כשהיה ספק איסור אף דאסור מספק מדאורייתא, מכל מקום אין בו כרת. ועיין בתוס' יו"ט (בכורים פ"ב מ"י) שפירש כן דעת הרמב"ם והר"ש (שם) דהיכא דאכלו בספק אף על פי שהוא מויד אין עונשו כרת, אבל כתב דדעת ר"ע מברטנורא אינה כן ומשום הכי פירש שם לענין חטאת. (א.ב.ב.).

(יב) תוס' ד"ה כגון שהיו, דהעמד האם בחזקת צדקת. כתב המהרש"א, דהיינו דוקא להוה אמינא דחיישינן שהיא זנתה, אבל למסקנא דאין אפוטרופוס לעריות, לא יהני חזקת צדקת מידי, דאפשר דנאנסה [והא ודאי לא אמרינן, דכולי עלמא בחזקת כשרים, דודאי ימצאו ביניהם רשעים].

(יג) גמ', רב אשי אמר אתיא משחיטה כו' ודלמא במקום נקב שחיט. הקשה הרשב"א, (תורת הבית הארוך ז): לשיתת הרא"ה, דאף לרבנן דרבי מאיר, אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה, קשיא, היכי אכלינן בשרא, נימא סמוך מעוטא דנקב לחזקה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, והרי רב אשי לא סבר דאי אפשר שאני.



הדרגת היוזמי

מסכת חולין דף יב – דף יג

ו תמוז – ז תמוז התשע"א

היינו משום דסתמא לשמה, ולכך כתב הים של שלמה דכונה הפכית פוסלת, אבל הא דלא בעינן "כונה לזביחה" בחולין, נשיתכוון שצונו ה' ית"ש על השחיטה], היינו משום דלא נתחדשה כלל לענין שחיטת חולין, ולכן אף כוונה הפכית מהני. ועיין באות טו. אמנם בכנסת הגדולה (סימן ג) כתב, דאף בכוונה הפכית הכשיר רבי נתן.

טו) תוס' ד"ה מאן תנא, תימא דמשמע כו'. ותיירץ בחידושי הרשב"א, דעיקר דיוקא מרישא דקתני "שמא יקלקלו", דמשמע, הא יבוא אליהו ויאמר לא קלקלו, או יבואו אחרים ויאמרו לא קלקלו, כשר לכתחילה, וסגי בהא דלא חיישינן שקלקלו, אלמא לא בעי כוונה כרבי נתן.

טז) בא"ד, שם. מבואר מדברי תוס', דגם לענין כוונת שחיטה מהני גדול עומד על גביו. אמנם בחידושי הרשב"א כתב בשם רבינו יונה, דהא דמהני גדול עומד על גביו היינו דוקא בדבר שאפשר לעשותו על ידי שליח כגון בגט, דאמרינן שהעומד על גביו הוי כשליח הממונה לכתוב ולכוין בכתובתו. אבל גבי חליצה דלא מהני שליחות, לא מהני גדול עומד על גביו, והוא הדין לענין שחיטה לרבנן דבעו כונה בשחיטה, לפי שהכל תלוי בדעת השוחט, דהרי אם שחט בהמת חבירו שלא מדעתו שחיטתו כשירה, אף שבעל הבהמה לא נתכוין לה כלל. וביאר דבריו בחידושי רבי שמעון שקאפ (המובא לעיל אות יג, עיין שם), דכיון דחלות הדבר תלוי רק ברצון הבעלים ומחשבתם, מהני אם אחר עובד להצטרף עם כוונת הבעלים, אף דאין מעשה הכתיבה נחשב של הבעל, דהרי הקטן הוא הכותב דלאו בר שליחות הוא. ובחידושי הגרנ"ט (גיטין כג) הוסיף בביאור דברי הרשב"א, דאף דשליחות הגדול הוא רק על הכונה לשמה, ולא על הכתיבה שהיא על ידי הקטן, כיון דעל עצם מעשה הכתיבה לא בעינן שליחות, מהניא כתיבת הקטן. [ואף דהרשב"א כתב, "שזה העומד על גביו הוי כשליח הממונה לכתוב ולכוין בכתובתו" לכאורה יש לומר, דאין כוונתו שהוא שליח לענין הכתיבה עצמה, אלא על הכונה לשמה, שהיא חלק הכתיבה הנדרשת]. ובשיעורי רבי שמואל (גיטין דף י; עמוד קפה) ביאר דלעולם יש דבעינן שליחות על הכתיבה, ואפילו הכי גדול עומד על גביו מהני גבי חרש שוטה וקטן, משום שהשליח הוא הגדול שעומד על גביו, וחרש שוטה וקטן כיון דאינם בני דעה הוו כקולמוס בעלמא, וחשיב כאילו אותו העומד על גביו הוא הכותב, עיין שם.

יז) גמ', בעי רבי יוחנן קטן וכו'. כתב בראש יוסף, דמדלא נקט חרש ושוטה, משמע דאינהו אף מחשבה הניכרת מתוך מעשיו לית בהו, דהא לאו בני דעה הם, ורק בקטן דאית ליה קצת דעת הסתפק. וכן דייק ממה שכתב הרמב"ם (פי"ד מטומאת אוכלין ה"ב) המעלה פירותיו מפני הכנימה וכו', העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שנתכוונו לכך אינן בני יותן, וסיים, הפכו בהם קטנים על הגג הרי זה בני יותן, שהקטן יש לו מדרבנן מחשבתו נכרת מתוך מעשיו. הרי דבגונא דמהני, לא הזכיר אלא קטן, והיינו משום דדוקא גביה אמרינן דמהני מחשבתו ניכרת, והכי נמי מה שאמר רבי יוחנן, "אבל היפך בהן הרי זה בני יותן", קאי אקטן לחוד. אבל המאירי גרס, "והפכו בהם" [בלשון רבים] ופירש דאף בחרש ושוטה מהני. ועיין לקמן (יג) אות ה'.

טו) תוס' ד"ה ותיבעי, בתוה"י, ונראה לפרש וכו' לא מעשה גמור כגון ההיא דאלון ורימון. משמע דאי היה במעשה הוכחה גמורה, כגון בחקקו ברמונים הוי דאורייתא, ואי הוי הוכחה פחותה כמו במושך לצפון הוי דרבנן. אבל בשו"ת אחיעזר (ח"ג סימן פ"ב) כתב בשם שו"ת משכן יעקב, דבחקק ברמונים, בזמן עשיית המעשה חושב עליו לכלי, ולהכי הוי דאורייתא, מה שאין כן במושך לצפון, דמעשה השחיטה ליכא הוכחה כלל, אלא ממעשה המשיכה שלפניו, ולהכי לא מהני אלא מדרבנן. וכתב דנפקא מינה בכהן שילבש הבגדים ויקדש ידיו ורגליו, דלפי פשוט דברי התוס' יהני מדאורייתא דהוי הוכחה מעליא, אבל לביאור שו"ת משכן יעקב, יהני מדרבנן דהא ליכא הוכחה ממעשה השחיטה.

דף יג ע"א

א) גמ', העלום חרש שוטה וקטן וכו'. כתב המשנה אחרונה (מכשירין פ"א מ"א), דלכאורה הא דקתני הכא "חרש", היינו אגב שיטפיה, דאי מחשבת הכשר היינו דוקא בדיבור (כרש"י לעיל (יב): ד"ה שיש), הא חרש אינו מדבר, ואי בלב, מנא ידעינן דחשב. וכתב שמא על ידי כתב או רמיזה.

ב) רש"י ד"ה ואין להן, וחשיב עליה למוד. כתב התוס' יו"ט (כלים פי"ז מט"ו,

דמיעוטא, וכמאן דליתנהו דמי, ולהכי לא סמכינן אהאי מיעוטא לחזקה. וכן משמע מרש"י ד"ה מומחין. שכתב "שאם לא היה מומחה לא היה שוחט".

ז) גמ', האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצאו תרום מאי. ביאר הראש יוסף, דמצאו תרום שייך בגוונא דידע מידת הכרי, ומצא אחר כך דנחסר כשיעור תרומה, או בגוונא דלא ידע מידת הכרי, ומצא מונח בצד הכרי קצת תבואה. **ח) גמ', שם.** כתב הראש יוסף, מדלא מיבעיא ליה, באומר לשלוחו צא ותרום והלך השליח, אי חזקתו תרום או לא. מוכח, דודאי כהאי גוונא אין הכרי בחזקת תרום, דהא איכא חזקה אחרת נגדה, דהכרי בחזקת טבל, ורק במצאו תרום דאיתרע חזקת הטבל נסתפק אי איכא חזקת שליח עושה שליחותו.

ט) גמ', ובתרומה דלמא איניש אחרינא שמע ואזל ותרם. הקשה בחידושי החתם סופר, הא כיון דידעינן דרצון בעל הבית שהשליח יתרום עבורו, אף אי תרם אחר יהני מדין זכין. עיין שם מה שתיירץ דמכל מקום איכא למיחש שמא השליח לא קרא עדיין שם, או שתרום שלא כדין.

י) רש"י ד"ה והלך, בעל הבית. וברש"י ד"ה חזקה כתב, מאחר שנתרצו בשליחותם. ופירש השיטה מקובצת, דאתא למימר, דלא תימא דחזקה שליח עושה שליחותו, היינו בגוונא דידע בעל הבית שהלך השליח לעשות שליחותו, אלא דלא חזר, ומצא בעל הבית הכרי תרום, דבהא אמרינן חזקה דהשליח תרום, אבל בלא הלך לא, להכי פירש דהלך קאי אבעל הבית, אבל לא שידע שהשליח הולך, אלא כיון דנתרצה לכך, תלינן דעשה שליחותו ותרום.

דף יב ע"ב

יא) גמ', זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחילה. כתב בחידושי הרשב"א (לעיל ב.), דאף דמומחים הם, מועדים הם לקלקל ואינם יודעים אם קלקלו או לא, ולכך אין מוסרים להם דהוי בל תשחית, או דחיישינן דלמא ישוהו וידרסו ואין ניכר הפסול. ובתבואות שור (סימן א' סימן לא) כתב, דאיכא נפקא מינה בגונא דדמי כשרה ונבילה שוים, דלטעמא קמיינתא שרי דליכא בל תשחית, ולבתרייתא אכתי חיישינן לפסולא.

יב) רש"י ד"ה זאת אומרת, ואפילו אחרים עומדים על גבן. עיין תוס' לעיל (ב.) ד"ה שמא יקלקלו דהקשו הא מסיפא שמעינן לה, דקתני, "ויכולם ששחטו ואחרים רואין אותן", משמע דכשר בדיעבד אבל לכתחילה לא. ולהכי פירש רבינו תם, דהכא מיירי שאין אחרים רואין אותן, וקמשמע לן דאין נותנים להם לשחוט אפילו לכלבים, שמא יטעו ויטברו דשחיטתם כשרה, מתוך שמסרו להם. ובחידושי הגרע"א תירץ פירוש רש"י התם, דלפי מה שביארו תוס' ד"ה מאן תנא, ד"גדול עומד על גביו" היינו דמלמדים אותם לעשות לשמה, דבהאי גוונא הוו בני כוונה, אבל "אחרים רואים אותן" היינו ראייה בעלמא ואינם בני כוונה, יש לומר, דאי מסיפא דרואים אותן הוא אמינא דלכתחילה לא משום דבעי כוונה, ואם כן בעומד על גביו דהוו בני כוונה יהני לכתחילה, ואהא קמשמע לן דאין מוסרין דחיישינן שיקלקלו, ואפשר דלהכי כתב רש"י "אפילו אחרים עומדים על גבן".

יג) גמ', מאן תנא דלא בעינן כוונה לשמה אמר רבא רבי נתן היא. בים של שלמה (פ"ב ס"ג) חידש, דהא דמכשירין בורק סכין לנועצה בכותל אף דלא מכוין, היינו משום "דסתם בהמה לשחיטה עומדת", והוי כאילו כיון לשחוט, אבל אם כיון לנחור או לעקר ועלתה בידו שחיטה הגונה פסול. וכתב בתבואות שור (סימן ג, ה) דיש לחוש לדבריו.

יד) גמ' שם, עיין באות הקודמת, ובחידושי רבי שמעון שקאפ (בבא בתרא, סוף הספר עמוד קטו. ובמהדרות חדשות ליקוטים עמוד שג) ביאר על פי דברי הים של שלמה דברי הר"ן (הכא ח: בדפי הרי"ף), שכתב, דהשוחט בהמת חבירו לעבודה זרה אף דלא נאסרה בהנאה, "דאין אדם אוסר דבר אינו שלו", איכא למאן דאמר דאסורה באכילה, והיינו משום דכל שיש בו סרך עבודה זרה מיתסרא באכילה, וליכא למימר לענין איסור אכילה "אין אדם אוסר דבר שאינו שלו", דהכא לא איהו אסר לה אלא דלא שרי לה, דהוי כאילו לא נשחטה אלא שמתה מאליה. והיינו משום דאף דסתמא לשמה הווי לשם מצות שחיטה, מכל מקום היכא דאיכא מחשבה הפוכה דהיינו לשם עבודה זרה, הווי פסול בעצם השחיטה. אמנם בשחיטת חולין כתב, דאפשר לחלק בין הא דלא בעינן "כונת זביחה" בחולין, לבין הא דלא בעינן כונת "חתיכת סימנים" בחולין, דהא דלא בעינן "כונת חתיכת סימנים"



הוא ספק לגבי איסור הנאה ואיכא לבהמה חזקה היתר, דבחייה היתר מותרת בהנאה. וכתב, דיש לומר דהמקשן סבר לאסור הבהמה משום רוב, דרוב גויים מינים הם, ולפי זה מדוקדק נמי מה שאומר התרצן, "אין רוב עובדי כוכבים מינים", ולא אמר "רוב עובדי כוכבים אינם מינים", אלא הוא פלגא ופלגא, ואין הכי נמי דמשום הכי שריא, דמוקמינן בהמה בחזקה היתר הנאה. אבל ברש"י ד"ה אין, כתב, דמינין מיעוטא, וכן דייק הרש"ש בגמ'.

יד) גמ', השתא דישאל מורדין. כתב הרמב"ם (פ"ג מממרים ה"ג), במה דברים אמורים באיש שכפר בתורה כו', אבל בני אותם הטועים ובני בניהם שהדיחו אותם אבותם וגולדו במינות וגדלו אותן עליו, הרי הן כתינוק נשבה לבין הגויים וגדלוהו הגויים על דתם שהוא אנוס, ואף על פי ששמע אחר כך שהיה יהודי הרי הוא כאנוס, לפיכך ראוי להחזירן בתשובה ולמשוך אותם בדרכי שלום כו'. וכתב הרדב"ז, דבזמן הזה שאנו מחזירים אותן למוטב, ומושכין אותן להאמין, והם מחרפים ומגדפין אינם אנוסים, ואם היה בידינו להורידם מצוה הוי. אבל החזון איש (יו"ד סימן ב' סק"ז) כתב, דדוקא בזמן הגמ', דהשגחתו יתברך היתה גלויה ונסים משמשים, היתה הריגת הרשעים גדרו של עולם ותקונו, דהא כולי עלמא ידעי שהם מחריבי העולם, אבל בזמן הזה שגבר ההעלם, אם נוריד לא גדרנו הפרצה אלא הרחבנוה, שיהא בעיניהם כמעשה השחתה, וכיון שכל ענין ההורדה אינו אלא לתקן, אין הדין נוהג כשאינו תיקון, ועלינו להחזירם בעבותות אהבה.

טו) תוס' ד"ה תקרובת, בתוה"ד, לרבי יהודה הוי טומאת אוהל מדאורייתא וכו' התם ליכא תקרובת ודאי אלא חששא בעלמא היא וכו'. אמנם רש"י **בעבודה זרה** (מוח: ד"ה ועבר, פירש, דהך טומאה דרבנן היא, וקרא דמייתנין בגמ' אסמכתא בעלמא היא.

טז) מתני', הסומא ששחט שחיטתו כשרה. הקשה בחידושי הגרע"א, דלכאורה לרבי יהודה דסומא פטור מכל המצוות, הא הוי כגוי, דלאו בר זביחה הוא, ותהוי שחיטתו נבילה. אלא מוכח דפטור רק ממצוות מעשיות, אבל בלאוין מצווה, ולהכי אסור לו לאכול בלא שחיטה ומיקרי בר זביחה.

יז) רש"י ד"ה לכתחילה לא, ישחוט בלילה שמא לא ישחט רובא. כתב הרש"ש, דאף בשחט ביום חיישינן דלמא לא שחט רובא, ולהכי אם לא בדק הוי בחזקה נבלה **כדלעיל** (ט), אלא בלילה, כיון דאי אפשר לבדוק תיכף אחר השחיטה, חיישינן שמא ישכח לבדוק מחר. וכתב הט"ז (יו"ד סימן י"א סק"י), דלא פלוג רבנן ולהכי אף סמוך לעלות השחר גזרו. אמנם בחידושי הרשב"א פירש, דחיישינן שמא יחליד הסכין. וכתב הט"ז (סימן י"א סק"א), דנפקא מינה לענין שחיטה לכתחילה בבית אפל ביום, דלרש"י שפיר ישחוט, דהא מיד יכול לבדוק בחוץ, אבל לרשב"א לא ישחוט, שמא יחליד ולא יראה. אבל הש"י (שם סק"א) פליג, וכתב דאף לרש"י יש לחוש שלא יצא לבדוק. **ובשיטה מקובצת** הביא בשם **תוס' חצונות**, דכיון שחושש לחתוך ידו חיישינן דלמא שהה או דרס ולהכי אף בדיקה אחר השחיטה לא מהניא.

דף יד ע"א

א) מתני', השוחט בשבת. הקשה בחידושי הגרע"א בתמורה (ד:), לרבא דסבירא ליה כל מאי דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, אמאי הויא שחיטתו שחיטה. ותירץ, דהא דאמר רבא דלא מהני היינו בגוונא דאי לא יהני לא יעבור, כגון תמורה, אבל הכא דבאיסור שבת יעבור מכל מקום, דאף בנחירה חשיב מתקן דהוי מתקן לגבי אבר מן החי, לא אמר רבא דלא מהני. **ובשו"ת הגרע"א** (סימן קכט) תירץ בשם האחרונים, דכיון דגוף השחיטה אינה איסור, אלא יומא קגרים לא אמר רבא בהא דלא מהני. ועיין מה שתיירץ עוד. **ובקובץ הערות** (סימן עד סק"ג) תירץ, דלא שייך "לא מהני" אלא היכא שהאדם הוא הפועל את חלות הדין, כגון בקנינין והקדש ותרומה, דבכל אלו הדין חל על ידי דעת האדם, דמשום הכי ביכולתו להטיל בהן תנאי ושיוור ולקבוע זמן, אבל היכא שהדין חל מאליו על ידי המעשה, כגון בשחיטה המתרת הבהמה, שאין ההיתר מכח דעת האדם, ועל כן אינו יכול להטיל תנאי ושיוור בשחיטה ולא לקבוע זמן, ככהאי גוונא לא אמרינן אי עביד לא מהני, ועיין שם. **ובמהר"ץ חיות** תירץ דלשיטת הרמב"ם (בפירוש המשניות), דאוקי מתניתין בשוגג ניהא דלהכי מהני.

ב) תוס' ד"ה השוחט, בתוה"ד, ורבי מאיר אית ליה כו' דמומר לדבר אחד הוי מומר לכל התורה כולה. כתב בשו"ת מהרי"ק (שורש ק"ס), דפשיטא דאף

ד"ה ואין להם), דמדברי הרע"ב משמע דדוקא כשממדדו בהם הוי מעשה. **ג) רש"י ד"ה אינן,** והאי מעשה דההעלאה לאו מעשה הוא שמפני הכנימה העולם. **החסדי דוד** (על התוספתא כלים פ"ז) הוכיח מדבריו, דאי מפני הגשמים העולם הוי מעשה גמור.

ד) גמ', רב נחמן בר יצחק מתני הכי וכו' הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן. כתב השיטה מקובצת, דלרש"י לעיל (יב: ד"ה קטן יש לו קאי אעולה, אבל לפירוש התוס' (שם) ד"ה ותיבעי לא קאי אלא ארימון ואגוז, דבעולה לא משתכח מעשה גמור אלא ודאי קאי אאלון ורמון. והקשה, דתינת לפירוש רש"י דמיבעיא אי דרבנן ונכשיר העולה. אבל לפירוש ר"י (בתוס' שם) דקאי אאלון וכו' מאי נפקא מינה אי דרבנן אי דאורייתא. ותירץ, דהכי פירושא דאורייתא ונשרוף עליה תרומה וקדשים, או דרבנן ולא נשרוף.

ה) גמ', בעי רבי יוחנן קטן וכו'. עיין לעיל (יב: ד"ה קטן יש לו קאי אעולה, אבל לפירוש התוס' (שם) ד"ה ותיבעי לא קאי אלא ודאי קאי אאלון ורמון, והם יש להם מעשה, וכדכתב הרמב"ם (פ"ב מכלים ה"ב), גבי האלון ורמון, עיין שם. **ובחידושי החתם סופר** (לעיל ב.) הביא דהראב"ן דייק, דמדלגא נקט רבי יוחנן חרש ושוטה, שמע מינה דהני אין להם מעשה כלל ופסולים לשחיטה, והא דשנינו לעיל (ב.) וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה, היינו בקטן דוקא ולא בחרש ושוטה. [אמנם לשון "כולן" לכאורה צריך עיון, דהוי ליה למימר קטן].

ו) רש"י ד"ה מנין למתעסק, בסוה"ד, אבל נתכוון לשם שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה. הקשה הראש יוסף, אמאי לא עלה לבעלים לשם חובה, אף שלא כיון לשם עולה, הא זבחים סתמן לשמן קאי. וכתב, דשמא ידי מצוה מן המובחר לא יצא. **ובאחיזר** (ח"ג סימן נב אות ה') תירץ, דרש"י איירי בשחט לשם חולין, וסבר דבהאי גוונא אין אומרים סתמא לשמה, ואף דכשר מכל מקום אינו עולה לבעלים.

ז) תוס' ד"ה מנין, פירש וכו' וקשה דבכהאי גוונא אפילו בחולין פסול לרבנן. ותירץ בחידושי הרשב"א, דלרש"י בעי לה אליבא דרבי נתן. (דהא אוקמינן סתמא דמתניתין ופסקינן הלכתא כוותיה לעיל (יב:).

ח) מתני', שחיטת עכו"ם נבילה. ובתוספתא (פ"א מ"א) ילפינן לה מקרא "וזבחת ואכלת" ולא שחיטת עכו"ם, ופירשו התוס' לעיל (ג: ד"ה קסבר, דילפינן דווקא בר זביחה כשר לשחיטה, לאפוקי עובד כוכבים.

ט) מתני', שחיטת עכו"ם נבילה. כתב הרמב"ם (פ"ד משחיטה הי"א), נכרי ששחט, אף ששחט בפני ישראל בסכין יפה אפילו היה קטן שחיטתו נבילה, ולוקה על אכילתה מן התורה, שנאמר "וקרא לך ואכלת מזבחור", מאחר שהזוהיר שמא יאכל מזבחור, אתה למד שזבחור אסור. והקשה הרא"ש (סימן ה'), שמא הזוהיר רק שלא יאכל ממה ששחט בביתו. ותירץ הב"ח (סימן ב' ס"א), דלהא לא איצטריך קרא, דכבר הזהירה שלא יאכל נבלה וטריפה, וכל הני איתנהו במה שזבח הגוי בביתו, וע"כ איירי קרא בזבח בביתו של ישראל וראהו, ואפילו הכי אסור. **והתוס' יו"ט** (במתני', ד"ה שחיטת גוי) תירץ, דתיבת **מזבחור** מיותרת, לומר דאף שחט בבית ישראל נאסר.

י) מתני', שם. עיין באות הקודמת שיטת הרמב"ם. והקשה הפרי חדש (יו"ד סימן ב' סק"א), אמאי כתב דלוקה, הא מהאי קרא לא חזינן אלא אסורא בעלמא. ותירץ, חדא דאהדריה לאיסורא קמא, והוי ליה נבלה כאילו לא שחט. ועוד, דכתיב "פן תכרות ברית וגו' ואכלת מזבחור", וקאי "פן" גם על ואכלת מזבחור, ופן הוי לאו. וכתב הראש יוסף, דלהאי שיינוא לשון נבילה לאו דווקא אלא דאתי למימר דהוי כנבילה דאסור באכילה ושרי בהנאה.

יא) גמ', סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים. כתבו התוס' בעבודה זרה (לב: ד"ה דלא כרבי אליעזר, דרבי אליעזר איירי רק בדרך שחיטה, אבל בנחירה וחניקה מודה דלא מכוון לעבודה זרה.

יב) גמ', פיתו פת כותי. כתב בחידושי הר"ן, דחמירא מפת עכו"ם, דפת עכו"ם התירוה במקום שאין פלטר ישראל, ופת כותי אסורה אף בכהאי גוונא, וטעמא, משום דאיכא למיחש טפי שיטמעו בהן משיטמעו בין העכו"ם. אי נמי, פת עכו"ם אי אפשר לרוב ציבור לעמוד בה, אבל בפת של כותי יכולים להזהר.

דף יג ע"ב

יג) גמ', וניחוש שמא מין הוא. הקשה בחידושי הגרע"א, אמאי ניחוש, הא



הדרגת היוזמי

מסכת חולין דף יד - דף טו

ח תמוז - ט תמוז התשע"א

רב דטעמא דרבי יהודה משום דאין ברירה.

יב גמ', אמר רבי יוחנן וכבר בא חכם. כתב התורת חיים, דהכי משמע לישנא דמתניתין דהתם, דקתני אם בא חכם מן המזרח עירובי למזרח, ולא קתני אם יבוא חכם מן המזרח, משמע דודאי כבר בא חכם אלא שאינו יודע אם למזרח. ומשום הכי לא אמר רבי יוחנן, **הכא במאי עסקינן** שכבר בא חכם, דכיון דפשטא דמתניתין הכי משמע, מסתברא דהיינו נמי הא דתני איו.

יג גמ', שם. כתב בחידושי החתם סופר, דהוה מצי לשנויי כדמפליג בגיטין (כה): דבתולה בדעת עצמו אין ברירה, ובתולה בדעת אחרים יש ברירה. ומשום הכי "לכאן ולכאן" דתלה בדעת עצמו אין ברירה, אבל גבי "מזרח ומערב" דתולה בדעת אחרים יש ברירה, אלא דרבי יוחנן סבר דלא שניא כדכתבו תוס' **בביצה** (לו): **ד"ה ושמואל**, ומכל מקום אף שאר אמוראי דמפליגי בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים, אכתי לרב יהודה דהכא אין ברירה, דהכא תולה בדעת עצמו הוא, אי אותה בהמה לאכילה עומדת או לגדל או לשחיטה.

יד רש"י ד"ה מזרח ומערב נמי, בתוה"ד, והחכם יכול לילך בשבת ארבעת אלפי אמה. ביאר המהר"ם, דרש"י הוצרך לכך משום דהוקשה לו, מאי קא סלקא דעתך דעדין לא בא חכם, הא ודאי דכבר בא חכם כשקדש היום לתוך אלפיים דבית המדרש, דאי לאו הכי היאך יכול לבוא בשבת לבית המדרש, לכך פירש, דיכול החכם לילך ארבעת אלפי אמה, ולהכי סלקא דעתין דבזמן שקדש היום לאו הוה תוך אלפיים לבית המדרש.

טו גמ', דתנן אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמם אסורים. כתב השיטה מקובצת, דהא פשיטא דאין סוחטין פירות ואב מלאכה הוא, אלא אתא למימר דהיינו טעמא דאם יצאו מעצמם אסורים ומגזירה שמה יסחוט.

טז רש"י ד"ה ואם למשקין, בסוה"ד, שמע מינה מיהא דמשום נולד לא אסר להו רבי יהודה. אמנם בחידושי הרשב"א ביאר, דאתא לאשמועינן, דאף בגוונא דהכא דאין התיקון אלא על ידי איסור שחיטה לא הוה מוקצה, דהא שמעינן מרבי יהודה דהמשקה מותר אף שאין יכול לבוא אלא על ידי איסור שחיטה. [ואף דלכאורה יש לחלק, דהתם יכול לבוא בלא איסור אי יסחט מאליו, מה שאין כן הכא דשחיטה מאליה לאו שחיטה היא, כדלקמן (לא). (ש.מ.) מכל מקום כיון דלא שכיח כלל שיסחט מאליו הווי מוקצה].

יז תוס' ד"ה אימור, בתוה"ד, והא דמוקי מתניתין כרבי יהודה דמבשל כו'. ביאר המהר"ם, דהוקשה להו, אמאי הדרין משנויי דלעיל דהיינו משום מוקצה, אכתי נימא דמתניתין משום מוקצה מחמת איסור. אבל ברש"י ביאר, דהוקשה לתוס' אמאי מוקמינן לה כרבי יהודה, נימא דאפילו רבי מאיר היא ומשום מוקצה מחמת איסור.

דף טו ע"א

א רש"י ד"ה יאכל, הוא עצמו. בחידושי הרמב"ן הוכיח כן, מדגרסינן בשבת (לח.) בתחילה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל והוא הדין לשוכח, משרבו משהין במזיד ואמרי שכוחים אנו, חזרו וגזרו אף על השוכח. ואי נימא דהא דבשוגג יאכל היינו לאחרים אבל לדידיה אסור, היאך היו משהין במזיד לאוסרם על עצמם, ועוד דאמרין **בגיטין** (נג): דרבי מאיר לא קנס שוגג אטו מזיד וכיון דלא קנס אמאי ליתסר עליה.

ב רש"י ד"ה לא יאכל, בו ביום עד שתחשך ובכדי שיעשו. אמנם בחידושי הרשב"א כתב בשם הרמב"ן, דלא אמרו "בכדי שיעשו" אלא בנעשה על ידי גוי, דבהנהו איכא למיחש דאי שרית ליה מיד כשתחשך, אתי למימר ליה בשבת, **לפי שאיסור אמירה לגוי קל הוא בעיניו**, אבל במבשל דאיסור חמור הוא ליכא למיחש להכי, שאין ישראל עשוי לבשל בשבת. ובשיטה מקובצת ביאר שיטת רש"י, דאף בהאי גוונא בעי כדי שיעשו, דהא דביזמא אסורא היינו כדי שלא יהנו מעשיו הרעים, ואי שרית ליה לכשתחשך קודם כדי שיעשו הרי הועילו מעשיו.

ג רש"י ד"ה רבי יהודה, בתוה"ד, והא ליכא למימר רישא נמי דווקא הוא אבל אחריני שרו בו ביום ואיהו אסור משום דקנסי שוגג אטו מזיד וכו'. אמנם **רש"י בגיטין** (נג): **ד"ה בשוגג וד"ה למוצאי שבת** כתב, דרבי יהודה דאסר בשבת היינו משום דקנסי שוגג אטו מזיד, וכתב השיטה מקובצת (בסוגיין), דנראה דכיון דהווי קנס, הא דאסיר בשוגג בשבת לדידיה הוא

רבי מאיר מודה דלא הוי כגוי ממש, אלא "חשוד", כדמוכח בבכורות (ל). דחכמים אומרים "חשוד על המעשר חשוד על השביעית", מאן חכמים רבי מאיר, דתניא, עם הארץ שקיבל עליו דברי חברות, ונחשד על דבר אחד, נחשד לכל התורה כולה. ומשום הכי, באחרים רואים אותו, שחיטתו כשרה, והא דהקשו תוס' דתיהוי שחיטתו פסולה, היינו משום דסברי דמתניתין איירי באין אחרים רואין אותו, דאי דווקא באחרים רואים אותו שחיטתו כשרה וקמשמע לן דלא הוי כגוי, הא פשיטא דאף שחטא ישראל הוא, כדילפינן **בסנהדרין** (מד). ועוד, דאם כן הוה לרבי לסדר האי מתניתין בתר ההיא **דלעיל** (יג). דשחיטת גוי נבלה, ומדוע הפסיק בבבא דהשוטח בלילה וסומא ששחט, על כרחך לאשמועינן דבשאיין אחרים רואין אותו כשר, דומיא דשוטח בלילה וליכא אבוקה דכשר אף שאין רואין. (ועיין באות הבאה).

ג בא"ד, שם. (עיין באות הקודמת). כתבו בחידושי הרשב"א ובש"י (סימן ב' סקי"ז), דודאי לרבי מאיר הוי מומר ממש וכגוי, כדתניא **לעיל** (ה). חוץ מן המשומד ומנסך את היין ומחלל שבתות בפרהסיא, ואסיקנא דהכי קאמר, חוץ מן המשומד לנסך את היין ולחלל שבתות בפרהסיא. והקשה בחידושי הגרע"א, היכי משכחת לה חיוב דד' וה' דטביחה, הא כיון דגנב הוי ליה מומר ושחיטתו כנחירה.

ד בא"ד, שם. בחידושי הר"ן תירץ, דשחיטתו כשרה משום דלא הוי מומר אלא בגמר שחיטה, דקודם גמר שחיטה הוי מקלקל בחבורה, וקיימא לן דפטור. אבל הרשב"א (בדק הבית ש"א פ"ד) פליג, וכתב דפטולו ופטול שחיטתו באין כאחד ואף להאי שחיטה הווי מומר.

ה בא"ד, שם. ברשב"א (משמרת הבית ש"א פ"ד) תירץ, דכיון דלמסקנא מוקמינן מתניתין בשוגג, לא הוי מומר, ושחיטתו כשרה.

ו רש"י ד"ה חבריא, בתוה"ד, ודייק טעמא לקמן מדקתני שבת דומיא דיום הכיפורים אלמא אסורה באכילה ליומא. ביאר התורת חיים, דכיון דתני דאפילו השוחט בשבת דמחייב סקילה שחיטתו כשרה, כל שכן השוחט ביום הכיפורים דליכא אלא כרת, אלא על כרחך דאתי לאשמועינן דהשוטח בשבת דשחיטתו כשרה, היינו דווקא דומיא דיום הכיפורים דביזמא מיהא אסירא באכילה.

ז גמ', הכא מעיקרא מוכן לאדם והשתא מוכן לאדם. הקשה בחידושי הרשב"א, היאך אפשר לומר דלא הוי מוקצה, הרי על כרחין בשבת זו לא היתה מוכנת לאדם, דהא אסור לשוחטה בשבת ואינה יכולה להיאכל בלא שחיטה. ותירץ בשם רבינו יונה, דסבירא לאביי דליכא מוקצה אלא בשקצה אותה האדם מדעתו, ובהמה זו אינה מוקצית מחמת דעת האדם אלא דאריא דאיסורא רכיב עלה. וכדדחי אביי לקמן (טו). שאני התם דדחיה בידיים.

ח גמ', הלוקח יין מבין הכותים אומר כו'. כתב התוספות הרא"ש, דאף דלא נחשדו על גזל, חשודים על המעשרות, כעם הארץ דאינו חשוד על הגזל ונחשד על המעשרות, וטעמא, משום דלאו גזל גמור הוא דהוי ממון שאין לו תובעין. ועוד, דסומכים הכותים אקרא ד"עשר תעשר ואכלת" ולא מוכר, כדדרשינן בבבא מציעא (פח):.

ט גמ', עשרה מעשר ראשון. כתבו בחידושי הרמב"ן בשם רש"י, ובחידושי הר"ן, ד"עשרה" היינו עשירית ולא עשר לוגין, דהא מעשר אינו עשר לוגין שהרי נחסר שני לוגין לתרומה גדולה. אבל בתוספות הרא"ש כתב, דלאו דווקא עשרה, משום דחסר שני לוגין דתרומה גדולה, [ומשמע דפירש כפשוטו דהיינו עשר לוגין].

י גמ', רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. וביאר רש"י ד"ה אוסרין, דכיון דלית להו ברירה חיישי שמא ישתה תרומה. אבל רבינו גרשום פירש, דכיון דלית להו ברירה נמצא שותה טבלים [משמע דלא חייל מידין]. (ועיין מה שכתב הקהלות יעקב גיטין סימן ט).

דף יד ע"ב

יא תוס' ד"ה התם, קשיא לי דהכא אליבא דרב קיימינן ורב לית ליה דטעמא משום בקיעת הנוד כו'. ותירץ בשיטה מקובצת, דהיינו מאי דאמרין הכא, דמהא דסבר רב דאיתא לדאיו דתני דלרבי יהודה אין ברירה, מוכח דרבי יהודה דפליג בלוקח יין מבין הכותים, לאו משום דסבר יש ברירה וחייש שמא יבקע הנוד, דאם כן ליתא לדאיו מקמי האי מתניתין, אלא מוכח דסבר



הדרגת היוזמי

מסכת חולין דף טו - דף טז

ט תמוז - י תמוז התשע"א

יג) רש"י ד"ה שיניים, התחובים בלחי של בהמה. כתב הרבני חמודות (על הרא"ש סימן כ', אות עד), דבגמ' לקמן (יח). אמרינן, דהכא איירי בשני שיניים, ולהכי פסולה דהרווח שביניהם הוי כפגימה דסכין, אבל בשן אחת כשר לכתחילה, ומדאוקי רש"י במחוברים בלחי של בהמה, משמע דאף בכהאי גוונא בשן אחת דליכא פגימה כשר לכתחילה, וכדעת הרמב"ם (פ"א משחיטה הכ"א). אבל הטור (סימן ו) פליג עלייהו, וכתב דלא נהירא דעתייהו. וביאר הבית יוסף, דסבר דכל שהשן מחובר בלחי אף שהלחי תלושה מיקרי מחובר.

יד) גמ', לא קשיא כאן בתלוש כאן במחובר. (ומתניתין כרבי חיאי דמכשיר מחובר בדיעבד). הקשו התוס' לקמן (טז): ד"ה תלוש, אם כן קשיא סיפא דמתניתין, אמאי צפורן פסולה בדיעבד, ותיצו דלא קשיא כיון דלמסקנא לא קאי הכי. ובמהר"ם תירץ, דהשתא סלקא דעתין דטעמא ד"שהם חונקים" קאי נמי אצפורן. וברש"ש תירץ, דהוי מצי למימר דסיפא רבי היא, ומי ששנה זו לא שנה זו, כדאמרי לקמן (טז).

טו) תוס' ד"ה אלא צור וקנה, ואם תאמר ודלמא נקט לשון דיעבד משום מגל יד כו'. ותיירץ בשיטה מקובצת, דאי צור וקנה כשרים לכתחילה, למה ליה לתנא למתניה כלל, הא מסיפא דבכל שוחטין נפקא, ומדכתב ליה בפירוש, על כרחך דבעי לאפוקיה מכללא דבכל שוחטין, ומוכח דדוקא דיעבד כשרים.

דף טז ע"א

א) גמ', לא קשיא הא בסרנא דפחרא הא בסרנא דמיא ואיבעית אימא הא והא בסרנא דמיא ולא קשיא הא בכח ראשון הא בכח השני. כתב הרשב"א בתורת הבית (ב"א סוף ש"א) וכן פסק בשולחן ערוך (סימן ז סעיף א), דשרי לשחוט בסרנא דפחרא לכתחילה. והיינו טעמא, משום דאמרי בברייתא שחיטתו כשרה ומשמע דיעבד, ומוקמינן לה בדפחרא והוי דיעבד אטו דמיא, וב"אי בעית אימא" מוקמינן לה בכח ראשון והוי דיעבד משום דגזרינן אטו כח שני, אבל בפחרא לא איירי ומסתמא כשר לכתחילה, וכיון דמדאורייתא ודאי שריא הוי ספק דרבנן אי כלישנא קמא (דאסרה לכתחילה) אי כלישנא בתרא (דשריא לכתחילה) וספיקא דרבנן לקולא. אבל הרמב"ם (פ"ב משחיטה הי"ג), והרא"ש (סימן כג) כתבו, דאף של פחרא מהני דווקא בדיעבד.

ב) גמ', שם. כתב הרשב"א בתורת הבית הקצר (שער א בית א), דבסרנא דפחרא שמכח האדם הוא, שוחטין בו בין בכח ראשון בין בשאר כוחות שכולם מכח האדם הן באין. אמנם רבינו יונה בברכות (מב. מדפי הרי"ף) לא גרס באיבעית אימא "הא הוא בבדקא דמיא", ולהכי פירש דה"אי בעית אימא" איירי בסרנא דפחרא דמכח גברא, ומפלגינן בין כח ראשון דמהני, לכח שני דלא מהני, וכן פסק להלכה.

ג) תוס' ד"ה מנין, ואם תאמר וכו' נפקא לן מהכא דקדשים טעונים כלי. פירש רש"י במנחות (פב): ד"ה סכין, דילפינן מאברהם דבעינן כלי ולא מולקין. וביאר הראש יוסף, דסבר דכיון דקרא ד"זאת התורה לעולה ולמנחה" קאי נמי אחטאת העוף, והוה אמינא דנקיש כל הקדשים דיוכשרו במליקה כחטאת העוף, ואף דכתיב כמה פעמים "ושחט", מכל מקום מליקה נמי תהני בהו, לכך כתב עולה, דטעונה כלי, וכדילפינן מאברהם דכתיב "ויקח את המאכלת" דבעינן כלי. ועיין שם.

ד) בא"ד, שם. כתב הרמב"ם (פ"ד ממעשה הקרבנות ה"ז), דצריך לכתחילה לשחוט בכלי, ובדיעבד כשר בלא כלי. וביאר המהר"י קורקוס (שם), דמהאי קרא ליכא למילף עיכובא, דלאו בלשון ציווי קאמר ליה, ואפשר דאברהם למצוה עביד הכי. והראש יוסף כתב, דהיינו משום דבקדשים בעינן קרא לעכב. והוכיח דהתוס' לעיל (ג). ד"ה כגון פליגי, וסבירא להו דאף דיעבד בעינן כלי, דאי לאו הכי, מאי מקשי התם דבעינן כלי, הא התם איירי בדיעבד, אמנם במהר"י קורקוס (שם) נסתפק אי לתוס' דהתם כשר בדיעבד.

ה) בא"ד, אבל כלי לא שייך למילף חולין אלא בקדשים כשאר עבודות דבעו כלי שרת, מכל מקום כיון דשאר עבודות בעו כלי שרת, איכא למימר דבשחיטה בעי כלי, מה שאין כן בחולין דלא מצינו כלל דין כלי לגבייהו.

ו) גמ', לענין הכשר זרעים תנאי היא. כתב בחידושי הר"ן, דמאן דאמר כמחבר היינו משום דכתיב "וכי יותן מים על זרע" דהוי תלוש לגמרי אבל

דאסר, אבל אחריני שרו דלדידהו ליכא למקנס, וכתב, דכן מוכח מסוגיא דהתם עיין שם. (ועיין באות הבאה).

ד) בא"ד, דאם כן דקנסא דרישא אטו מזיד הוא אמאי מישתרי הוא לאורתא הא קתני גבי מזיד לא יאכל עולמית. ביאר השיטה מקובצת, דרש"י בגיטין (הובא באות הקודמת) לא חייש להאי קושיא, משום דסבר דרכיב טעמא דקנסא אטעמא דלא ליתנהי הוא, וכיון דלא עבד איסורא דהא שוגג הוא, בעינן להאי קנסא דגזרינן אטו מזיד ובהא איכא למימר דלא ליתנהי מאסורא. ובחידושי הרשב"א כתב, דכיון דקנסינן ואסרינן עליה בשבת תו לא אתי לבשל, כיון דלא אהנו מעשיו, ודווקא רבי יוחנן הוא דקניס בשוגג לדונו כמזיד ממש, אבל רבי יהודה לא קנס דבשוגג הוי כמזיד ממש.

ה) רש"י ד"ה ונוקמה, ואית דמפרשי דהאי במזיד לא יאכל דרבי מאיר וכו' לא יאכל הוא אבל לאחרים שרי. וכן פירש רש"י בכתובות (לד). ד"ה במזיד לא יאכל, דלדידה אסור עולמית, אבל אחרים ישראלים אוכלים, וביאר השיטה מקובצת (בסוגיין) דהכי דייק לישנא דרבי מאיר, דקאמר במזיד לא יאכל, משמע דווקא הוא לא יאכל אבל אחרים אוכלים.

ו) תוס' ד"ה המבשל, אפילו בו ביום וכו' ובפרק כירה נמי משמע דשרי. הקשה המהרש"א במהדורא בתרא, אמאי לא הוכיח דלרבי מאיר שוגג שרי בו ביום, דאי לאו הכי היינו שוגג דרבי יהודה דאסר לדידה בו ביום, וכמו שהוכיחו התוס' גופייהו גבי מזיד דרבי מאיר, דאי אסר לדידה עולמית היינו מזיד דרבי יהודה.

ז) גמ', הכי קאמר אף על פי שבמזיד מתחייב בנפשו הוא הכא דבשוגג שחיטתו כשרה. ביאר הלב אריה, דהא דתלינן במזיד אף דאיירינן בשוגג, להורות דהא דאסור דומיא דיום הכיפורים, היינו דווקא בגוונא דבמזיד מתחייב בנפשו, לאפוקי היה לו חולה ולא הבריא דלא מתחייב בנפשו, מותר בו ביום כמו שכתבו תוס' ד"ה כי שרי, וקמשמע לן דלא חיישינן שמא ירבה בשביל הבריא. ועיין מה שכתב בחידושי החתם סופר.

ח) גמ', ונוקמה כרבי יוחנן הסנדלר. כתב הרא"ש בבא קמא (מרובה סימן ו'), דלרבי יוחנן שחיטה ביום כיפור הויא שחיטה ראויה מיד, דיום כיפור קיל משבת. אמנם הים של שלמה (בבא קמא עא). כתב, דמדכתיב ביה שבתן משמע, דשוה איסור יום הכיפורים לשבת. ובשו"ת בית הלוי (ח"א סימן טז ס"ק ד) הוכיח כדבריו מהא דהקשו בסוגיין דנוקמה למתניתין כרבי יוחנן הסנדלר ובשוגג, ולשיטת הרא"ש היאך נוקמה כרבי יוחנן, הא כתיב דשבת כיום הכיפורים, והא לא שוו, דביום כיפור שרי במזיד במוצאי יום כיפור, ובשבת אסור עולמית, אלא על כרחך דשוו לגמרי.

דף טו ע"ב

ט) גמ', גזירה שמא ירבה בשבילו. כתבו בחידושי הרשב"א ותוס' במנחות (סד). ד"ה שתיים, דהאיסור להוסיף אינו אלא מדרבנן, ומכל מקום הא דגזרינן שמא ירבה לא הוי גזירה לגזירה, משום דחיישינן שמא יוסיף חתיכה לקדרה שעל האש, דהא ודאי הוי דאורייתא, דדוקא במוסיף קודם שהניח הקדרה על האש הוי דרבנן. אמנם הר"ן בביצה (דף ט: מדפי הרי"ף) כתב, דאף במוסיף לקדרה קודם שהניח על האש אסור מן התורה.

י) רש"י ד"ה הלכתא, לחולה מבעוד יום. אבל הרמב"ם (פ"ב משבת ה"ט) כתב, "השוחט לחולה בשבת מותר לבריא לאכול ממנו בשר חי". והשיג הראב"ד (שם), דהוי ליה למימר דהיינו דווקא אי הוי לו חולה מבעוד יום, דאי לאו הכי אסור משום מוקצה. ותיירץ המגיד משנה, דהרמב"ם פירש, דרב דימי סבר כרבי שמעון, דמוקצה הוי רק בדחאו בידיים, אבל באיסור דממילא כדחכא לא הוי מוקצה, ואתי שפיר, דהא רב דימי לא הזכיר דהוי חולה מבעוד יום. (ועיין באות הבאה).

יא) בא"ד, שם. כתב התפארת יעקב, דרוב הפוסקים פליגי ופסקו כרבי שמעון דלית ליה מוקצה מחמת איסור, והוכיח כדבריהם, מהא דאמר הלכתא השוחט לחולה בשבת וכו', ולדברי רש"י מאי הלכתא הא ליכא מאן דפליג דכולי עלמא שרו, והוי ליה למימר "הלכתא המבשל אסור שמא ירבה", אלא ודאי אתא לאשמעינן דליכא למוקצה מחמת איסור.

יב) תוס' ד"ה כגון שקצץ לו דלעת, בתוה"ד, ומבשל אסור משום דלעת לא חזיא לכוס. הקשה התורת חיים, אם כן אמאי נקט "קצץ לו דלעת", הא הוה ליה למימר כגון "שבישל לו דלעת".



תלוש ולבסוף חיברו מהיכי תיתי דיוכשר.
 ז) רש"י ד"ה לענין הכשר זרעים, אי הוי וכו' דאי אחשביניהו לגשמים בירדתן לצורך שום דבר ואחר כך נפלו פירות לתוכן אף על פי שלא ידע וכו' כל משקה שתחילתו לרצון וכו'. אמנם הרמב"ם (פי"ב מטומאת אוכלין ה"ב) כתב, "משקה שנפל על האוכל בתחילה ברצון הבעלים אף על פי שאין סופו ברצון או שהיה סופו ברצון ואין תחילתו ברצון הוכשר", משמע דפירש "תחילתו לרצון" אנגיעה בפירות, ולא על זמן ירידתם כרש"י, ולדידה אי רצה בזמן ירידתם ולא בזמן שנגעו בפירות אינו מכשיר. וכן השיג עליו הראב"ד (שם) אמנם הכסף משנה כתב, דיש לומר שהרמב"ם מודה שמועיל, מהא דכתב (שם הל' ג) בדין כופה קערה על הכותל.

ח) תוס' ד"ה אמר, בסוה"ד, ויש לומר כו' למאן דאמר מחובר הוי מבעיא ליה דשמא אצטרובל לא הוי מחובר כמו בית. ובחידושי הרמב"ן פירש, דהיינו משום דכותל אין עתיד לטלטל לעולם להכי בטל לגבי קרקע אבל איצטרובל עתיד לטלטל.

דף טז ע"ב

ט) גמ', בעי רבא תלוש ולבסוף חברו לענין שחיטה מאי. כתב בחידושי הר"ן,

דהכי מספקא ליה, דמחד גיסא כמחובר הוי, דכיון דילפינן מ'ויקח את המאכלת" דווקא כהאי גוונא כשר, אבל הכא דלבסוף חברו פסול, או דלמא לא ילפינן תלוש מ'ויקח את המאכלת" אלא גמ' גמיר דמחובר פסול, ולהכי בתלוש ולבסוף חברו דאינו מחובר גמיר שמא כשר הוא.

י) גמ', שם. כתב בחידושי הרמב"ן, דרבא מספקא ליה אי לעבודה זרה מדמינן ליה והוי כתלוש, או להכשר זרעים וכמחובר הוי, והיינו לתנא קמא דסבר גבי הכשר זרעים דתלוש ולבסוף חיברו מחובר הוי, אבל לתנא בתרא דאמר כתלוש הוי, פשיטא ליה דלענין שחיטה כשר. אבל בחידושי הרשב"א

כתב להיפך, דלתנא קמא דגבי הכשר הוי כמחובר פשיטא דפסול, והא דמספקא ליה היינו לתנא בתרא דסבר דבהכשר הוי כתלוש.

יא) גמ', תא שמע היה צור יוצא מן הכותל כו'. הקשה בחידושי הרשב"א,

כיון דלא מספקא לרבא אלא לתנא בתרא מאי מייתי מהכא, לימא תנא קמא היא דלדידה ודאי כמחובר הוא ופסול. ותירץ, דכיון דלא תני בה פלוגתא ולא אשכחן מאן דפליג עליה, סתמא דמילתא כולהו תנאי מודו בה. אי נמי

יש לומר, דאין הכי נמי, אלא דעדיפא מינה מהדר ליה, דאפילו אי כתנא בתרא היא, ליכא מינה ראייה כדדחי ליה, וסיים, דתירוצך ראשון עיקר.

יב) גמ', המקנה בדבר שהאור שולט בו שינוי נושרות אמר רבי פפא קינוח פי

הצטרף גם אתה ללומדי ה"דרף היוזמי" בעיון!!!

זמני השיעור בדרף היוזמי בעיון ע"י רבני הכולל בכל יום בין השעות 9:45-10:45 בבית הכנסת שע"י "קהילת אשכנז" החוב והתם סופר 2 קרית ספר מודיעין עילית ת"ו

יש אנשים שרוצים לעשות יד ושם לזכר עולם על נשמת אבותיהם ועושים להם מצבה של אבן וכו'...

יתנדב עבורו איזה ספר הצריך לרבים ללמוד בו, ויכתוב עליו את שמו, ובכל עת שילמדו בו יהיה לנחת רוח לנשמת הנפטר... (הח"ח באהבת חסד"כ פט"ו)

כתובת המערכת: רח' שאגת אריה 17/25 קרית ספר מודיעין עילית. טל/פקס: 08-9741714 ©

למנויים, לתרומות, להנצחות ולכל ענין 052-7113060 ענין Sbma@kavnaki.net

<http://www.shtaygen.co.il/?CategoryID=1124>